

Contents

ક્રમ	વિગત	પૃષ્ઠ નં.
01	<p><u>પ્રકરણ : ૧</u> – ભૂમિકા : કવિતામાં આધુનિકતા :-</p> <p>1.1 આધુનિકતાનાં પ્રેરકબળો</p> <p>1.2 અસ્તિત્વવાદની ભૂમિકા</p> <p>1.3 અસ્તિત્વવાદ</p> <p>1.4 ‘શુદ્ધકવિતા’ ની સંકલ્પના</p> <p>1.5 કલ્પનવાદ</p> <p>1.6 કાવ્યકલા અન્યકલાઓના સંદર્ભે</p> <p>1.7 અછાંદસ કવિતા</p> <p>1.8 ભાષાકર્મની સંપ્રજ્ઞતા :</p> <p>(અ) પ્રતીક, કલ્પન અને પુરાકલ્પનનો વિનિયોગ</p> <p>(બ) રૂપરચનાનો મહિમા</p> <p>(ક) ભાવકનું ગૌરવ કરતી કવિતા</p> <p>(ડ) માધ્યમ વિદ્રોહની કવિતા</p> <p>(ઘ) કલાકૃતિ : અર્થનિરપેક્ષ, સ્વયંપર્યાપ્ત એકમ</p> <p>1.9 જીવનની તત્ત્વચચનિ સ્થાને કલામીમાંસાનો મહિમા</p> <p>(અ) બદલાયેલ સૌંદર્યમૂલક અભિગમ</p> <p>(બ) ઉપસંહાર</p>	1 - 12
02	<p><u>પ્રકરણ : ૨</u> – સુરેશ જોશીની કવિતા :-</p> <p>— પીઠિકા</p> <p>1 ઉપજાતિની કવિતા</p> <p>2 (અ) ‘પ્રત્યંચા’ ની કવિતા</p> <p>(બ) ‘પ્રત્યંચા’ ની કવિતાનું મૂલ્યાંકન</p> <p>3 (અ) ‘ઘંતરા’ ની કવિતા</p> <p>(બ) ‘ઘંતરા’ ની કવિતાનું મૂલ્યાંકન</p> <p>4 (અ) ‘તથાપિ’ ની કવિતા</p> <p>(બ) ‘તથાપિ’ ની કવિતાનું મૂલ્યાંકન</p> <p>5 સુરેશ જોશીની કવિ-પ્રતિભાનું મૂલ્યાંકન</p> <p>સંદર્ભસૂચિ</p>	13 - 109

ક્રમ	વિગત	પૃષ્ઠ નં.
03	<p><u>પ્રકરણ : ૩</u> – ગુલામ મોહમ્મદ શેખની કવિતા :-</p> <p>1 પૂર્વરંગ</p> <p>2 ગુલામ મોહમ્મદ શેખની કવિતા વિષયની દૃષ્ટિએ</p> <p>–: શેખની કવિતાના વિષયો :-</p> <p>2.1 પ્રકૃતિ તરફ બદલાયેલ સૌંદર્યદૃષ્ટિ</p> <p>2.2 અસ્તિત્વની વ્યથા</p> <p>2.3 શેખની કવિતામાં નાસ્તિમૂલક ચેતના</p> <p>2.4 શેખની કવિતામાં અંધકારનાં વિવિધ સ્વરૂપ</p> <p>2.5 શેખની કવિતામાં પ્રણયસંવેદના અને વ્યથા</p> <p>2.6 સ્થળવિશેષની કવિતા</p> <p>2.7 શેખની કવિતામાં યૌનસંકેતો અને લૈંગિક સંવેદના</p> <p>2.8 શેખની કવિતામાં રિક્તતાની અનુભૂતિ</p> <p>2.9 શેખની શબ્દસંવેદના અને ભાષાવિષયક રચનાઓ</p> <p>2.10 શેખની નગરવિષયક રચનાઓ</p> <p>2.11 શેખની કવિતામાં કુત્સિતતા</p> <p>2.12 શેખની કવિતામાં આદિમતા</p> <p>2.13 મૃત્યુની અનુભૂતિ શેખની એક રચનામાં</p> <p>3 ગુલામ મોહમ્મદ શેખની કવિતા : અભિવ્યક્તિની દૃષ્ટિએ</p> <p>3.1 ચિત્રકાર-કવિ શેખની કવિતા</p> <p>3.2 શેખની રચનામાં સંરચનાની વિલક્ષણતાઓ</p> <p>3.3 ગુલામ મોહમ્મદ શેખની કવિતામાં ભાષાકર્મ</p> <p>4 ગુલામ મોહમ્મદ શેખની કવિ-પ્રતિભાનું મૂલ્યાંકન સંદર્ભસૂચિ</p>	110 - 201
04	<p><u>પ્રકરણ : ૪</u> – રાવજી પટેલની કવિતા :-</p> <p>1 રાવજીની કવિતાનાં ઘડતરખળો</p> <p>1.1 પ્રસ્તાવના</p> <p>1.2 પરિખળોની ચર્ચાની ઉપયુક્તતા</p> <p>1.3 રાવજીના જીવનવિષયક માહિતી</p> <p>1.4 કવિતારસની પુષ્ટિ અને કવિમિત્રો</p> <p>1.5 પુરોગામીઓ અને સમકાલીનો</p> <p>1.6 રાવજીની કવિતાભાવના</p> <p>1.7 ઉપસંહાર</p>	202 - 308

ક્રમ	વિગત	પૃષ્ઠ નં.
04	<p>2 'અંગત' નું ભાવજગત</p> <p>2.1 ભૂમિકા</p> <p>2.2 ત્રિવિધ સંઘર્ષ :</p> <p>(અ) કૃષિસૃષ્ટિ અને નગરસંસ્કૃતિ</p> <p>(બ) પ્રણયજંખના અને પ્રણયઅભાવ</p> <p>(ક) પ્રબળ જિજ્ઞાસા અને નિકટતમ મૃત્યુ</p> <p>2.3 હાસ્ય અને કટાક્ષ</p> <p>2.4 રાવજીની કવિતામાં માનવ્ય</p> <p>2.5 પ્રકીર્ણ વિષયો</p> <p>2.6 ઉપસંહાર</p> <p>3 રાવજીની કવિતામાં આધુનિકતા</p> <p>4 રાવજીની કવિતામાં પ્રયોજાયેલાં કલ્પનો</p> <p>5 રાવજીનું કવિકર્મ</p> <p>5.1 ભૂમિકા</p> <p>5.2 રાવજીનું કવિકર્મ : ઈન્દ્રિયસંતર્પકતા</p> <p>5.3 ઉપમાઓ</p> <p>5.4 રૂપકમૂલક પ્રયોગો</p> <p>5.5 પ્રતીક રચના</p> <p>5.6 વિરોધની સહોપસ્થિતિ</p> <p>5.7 તાદ્દશ્ય ચિત્રાંકનો</p> <p>5.8 વિશિષ્ટ મુદ્રણયોજના અને કૌંસરચના</p> <p>5.9 રાવજીની કવિતામાં ભાષાકર્મ</p> <p>5.10 છંદ અને લય</p> <p>5.11 મર્યાદાઓ</p> <p>5.12 ઉપસંહાર</p> <p>6 સ્વરૂપ ચર્ચા</p> <p>6.1 ગીતો</p> <p>6.2 ગઝલ</p> <p>6.3 સોનેટ</p> <p>6.4 હાઈકુ</p> <p>6.5 પ્રકીર્ણ : (અ) વિડંબના કાવ્ય (બ) દીર્ઘ કાવ્યો</p>	

ક્રમ	વિગત	પૃષ્ઠ નં.
04	6.5 પ્રકીર્ણ : (ક) છાંદસ કાવ્યો (ડ) અછાંદસ કાવ્યો 7 શવજીની કવિ-પ્રતિભાનું મૂલ્યાંકન સંદર્ભસૂચિ	
05	<u>પ્રકરણ : ૫</u> – મણિલાલ દેસાઈની કવિતા :- કવિ વ્યક્તિત્વ 1 વિષય વૈવિધ્ય 1.1 પ્રકૃતિ કાવ્યો 1.2 પ્રણયનું નિરૂપણ 1.3 અંગત અનુભૂતિનાં કાવ્યો 1.4 નગર સંસ્કૃતિનાં કાવ્યો 1.5 નાસ્તિમૂલક ચેતના 1.6 શબ્દસંવેદના 1.7 જીવનની એકવિધતા અને અસ્તિત્વની વ્યર્થતા 1.8 આદિમ ચેતના 1.9 પ્રાકૃતિક પ્રીતિ રજૂ કરતી અછાંદસ રચના 1.10 અંધારનું સંવેદન 1.11 આધુનિકતા 1.12 પ્રયોગશીલતા 1.13 કલાલક્ષી રચના 1.14 મૂલ્યહાસ રજૂ કરતી કવિતા 1.15 જીવનચિંતન રજૂ કરતી કવિતા 2 અભિવ્યક્તિ-કલા સ્વરૂપ વૈવિધ્ય 2.1 ગીતરચનાઓ (A) રાધા-કૃષ્ણને માધ્યમમાં રાખીને રજૂ થતી ગીતરચના (B) પ્રેમ - પ્રાકૃતિક પ્રીતિના માધ્યમમાં રજૂ થતી ગીતરચના 2.2 ગજલ રચનાઓ 2.3 અછાંદસ રચનાઓ (A) નાસ્તિમૂલક ચેતના રજૂ કરતી કવિતા (B) સભર સર્જકતાની પ્રતીતિ કથાવતી અછાંદસ રચના	309 - 436

ક્રમ	વિગત	પૃષ્ઠ નં.
05	<p>(C) પ્રાકૃતિક પ્રેમ પ્રગટ કરતી અછાંદસ રચના</p> <p>(D) વિલક્ષણ મનોભાવને પ્રગટ કરતી અછાંદસ રચના</p> <p>(E) કાળમૂલક ચેતના પ્રગટ કરતી અછાંદસ રચના</p> <p>(F) પ્રણયની તૃષ્ણા રજૂ કરતી અછાંદસ રચના</p> <p>(G) બદલાયેલ જીવનદૃષ્ટિ અને સંવેદનસૃષ્ટિ વ્યક્ત કરતી અછાંદસ રચના</p> <p>(H) પ્રાકૃતિક પ્રીતિ રજૂ કરતી અછાંદસ રચના</p> <p>(I) સૂક્ષ્મ નિરીક્ષણ શક્તિના નિદર્શનરૂપ અછાંદસ રચના</p> <p>(J) નવ્ય અનુભૂતિ અભવિ્યક્ત કરતી અછાંદસ રચના</p> <p>(K) નગર વિષયક અછાંદસ રચના</p> <p>2.4 સોનેટ રચનાઓ</p> <p>2.5 ભાષાકર્મ, છંદ, અલંકાર, પ્રતીક, પુરાકલ્પન</p> <p>2.6 કલ્પનોનું સૌંદર્ય</p> <p>3 મણિલાલ દેસાઈની કવિ-પ્રતિભાનું મૂલ્યાંકન સંદર્ભસૂચિ</p>	
06	<p>પ્રકરણ : ૬ - તુલનાત્મક અધ્યયન :-</p> <p>I તુલનાત્મક અભ્યાસ એટલે શું ?</p> <p>(અ) અંતસ્તત્ત્વની દૃષ્ટિએ તુલનાત્મક અભ્યાસ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 'અસ્તિત્વની વ્યથા 2 બદલાયેલ સૌંદર્યદૃષ્ટિ 3 શબ્દસંવેદના 4 નાસ્તિમૂલક ચેતના 5 નગરસંવેદના 6 જિજીવિષા અને આદિમતાની જંખના 7 પ્રેમ અને મૃત્યુના અંતિમો વચ્ચે વિકસતી કવિતા 8 સવિગિકતા અને રતિશગિતા 9 દુર્દમ પ્રણયતૃષ્ણા 10 વિદ્રોહની જ્વાળા 11 પ્રાકૃતિક પ્રીતિ 	437 - 446

ક્રમ	વિગત	પૃષ્ઠ નં.
06	<p>12 માનવ્યમાં વિકસતી સંવેદનશુષ્કતા તરફ આકોશ</p> <p>13 કાવ્યક્ષણની પસંદગીની ખાખતમાં નિરાલંબ સ્વાતંત્ર્ય</p> <p>14 માનવ્યની ભાવસંવિત્તિ</p> <p>15 કાવ્યના રહસ્યને પ્રબળવલિત રાખતી કાવ્યપ્રજ્ઞા</p> <p>16 અંધકારનું સંવેદન</p> <p>17 અતીતરાગિતા</p> <p>18 વ્યક્તિકેન્દ્રી, સ્વયંપર્યાપ્ત આત્મલક્ષી કવિતા</p> <p>19 પ્રયોગશીલતા</p> <p>20 આધુનિકતા</p> <p>(બ) અભિવ્યક્તિ-કલાની દૃષ્ટિએ તુલનાત્મક અભ્યાસ</p> <p>1 અછાંદસ કવિતા</p> <p>2 ભાષા-કર્મની સંપ્રજ્ઞતા</p> <p>3 કલ્પનપ્રચુરતા</p> <p>4 ઈન્દ્રિયપ્રત્યક્ષતા</p> <p>5 પ્રતીક, પુરાકલ્પન અને અલંકારનો પ્રયોગ</p> <p>6 કાવ્યખાનીમાં પ્રતીત થતી સ્વકીયતા</p>	
07	<p><u>પ્રકરણ : ૭ - તારણો અને તારતમ્યો :-</u></p> <p>(અ) પ્રમુખ વિશિષ્ટતાઓ :-</p> <p>1 આધુનિક કવિતાના ઘડવૈયા અને વેદનામય પ્રણયગંબીરના કવિ : સુરેશ જોશી</p> <p>2 આધુનિકતાના પર્યાય : ચિત્રકાર-કવિ ગુલામ મોહમ્મદ શેખ</p> <p>3 સ્વકીયતાથી સભર, ઈન્દ્રિયપ્રત્યક્ષ, કૃષિમૂલક કાવ્યરૂપોના કવિ : રાવજી પટેલ</p> <p>3.1 સ્વકીયતાથી સભર સભર કવિતા</p> <p>3.2 રાવજીની કવિતામાં આધુનિકતા</p> <p>3.3 ઈન્દ્રિયપ્રત્યક્ષ - કૃષિમૂલક કાવ્યરૂપો</p> <p>3.4 તળપદી કાવ્યખાની</p> <p>3.5 પરાવાસ્તવવાદી જોક</p> <p>4 ગીતોમાં પ્રકૃતિપ્રેમીને અછાંદસમાં આધુનિકતાને સિદ્ધ કરવાની મથામણ કરતા અંધકારના કવિ - મણિલાલ દેસાઈ</p>	447 - 455

ક્રમ	વિગત	પૃષ્ઠ નં.
07	<p>4.1 અંધકારના કવિ 4.2 પ્રકૃતિપ્રેમ 4.3 ગીત અને અછાંદસનું કાવ્ય સ્વરૂપ 4.4 આધુનિકતા 4.5 નાસ્તિમૂલક ચેતના 4.6 બદલાયેલ સૌંદર્યદૃષ્ટિ 4.7 અસ્તિત્વની વ્યથા</p> <p>(બ) આધુનિકતાની સમાનતાની લાક્ષણિકતા :- 1 શવજી અને મણિલાલની કવિતામાં આધુનિકતા 2 સુરેશ બેશી અને ગુલામ મોહમ્મદ શેખની કવિતામાં આધુનિકતા</p> <p>—: <u>તારતમ્ય</u> :-</p>	

